

## **ВЕНЧУРНИЙ КАПІТАЛ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України неможливе без формування ефективної системи взаємодії науки, освіти, виробництва та фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності, оптимального поєднання державного регулювання цього процесу з ринковими механізмами, поглиблення міжнародного співробітництва. Економічне піднесення країни пов'язане насамперед з технологічними перевагами, спроможністю створювати і упроваджувати інновації [1]. Резервом інноваційного розвитку є фінансування через венчурні фонди та регіональні фонди розвитку.

Венчурний капітал є особливою формою капіталу. Інвестори, беручи участь у фінансуванні, фактично виступають як замовники майбутніх нововведень, і якщо вони виявляються успішними – як співвласники новоутвореної фірми. Венчурне фінансування виконує роль попередньої оплати видатків виконання замовлень на новачку, яка не підлягає поверненню, з неї не утримуються проценти. Відповідно, вкладені грошові кошти втрачають форму позики, а процент припиняє виконувати функцію «ціни капіталу» [2]. Венчурне підприємництво виконує посередницькі функції між інвесторами і реципієнтами (компаніями, які фінансуються) ризикованого капіталу. Діяльність венчурного фонду відбувається за традиційною для цього бізнесу схемою: пошук інвесторів та збір коштів – пошук фірм чи підприємств для інвестування – формування додаткової вартості на інвестований капітал – продаж акцій і повернення грошей інвесторам.

Венчурний капітал є джерелом довгострокових інвестицій як для новостворюваних перспективних високотехнологічних компаній, так і для підприємств, які вже добре зарекомендували себе та знаходяться в процесі модернізації та розширення. Цей вид інвестиційного фінансування дозволяє залучити додатковий стартовий капітал на ранніх стадіях життєвого циклу компанії, коли у неї ще немає стійких позицій на ринку, а також достатніх фінансових ресурсів і ліквідних заставних активів, тобто коли традиційні кредитні і біржові форми залучення капіталу для неї практично недоступні. Венчурний капітал зазвичай надається на цілі впровадження або патентування ідеї. Він також використовується на декількох наступних стадіях фінансування, що продовжується до тих пір, поки не буде налагоджено масове комерційне

виробництво того або іншого нового продукту. Подальше фінансування комерціалізації продукту і запуску на основі нових виробів зазвичай реалізується за допомогою традиційних інвестицій [3].

Венчурний капітал являє собою довгострокові прямі інвестиції, залучені від індивідуальних або інституціональних інвесторів для підтримки розвитку інноваційних компаній, термін залучення яких коливається від 2 до 7 років, або більше. Венчурний бізнес, як правило створює невелика група осіб, що мають новаторські ідеї або винаходи (талановиті вчені, підприємці, інженери, програмісти тощо). Основними умовами для створення венчурної компанії є: наявність новаторської ідеї; суспільної потреби в цій ідеї; підприємця здатного реалізувати цю ідею та відповідно фінансового капіталу для її реалізації. Венчурна компанія не обмежена в певній організаційній формі. Такі компанії можна організовувати як: незалежні малі інноваційні фірми з використанням капіталу інвестиційних фондів; «зовнішні венчури» корпорацій, тобто фірми, що спеціалізуються на впровадженні у виробництво науково-технічних розробок і організуються у вигляді паю з промисловими корпораціями; «внутрішні венчури», які створює корпорація у вигляді самостійних науково-дослідних підрозділів, діяльність яких підлягає найбільшому комерційному ризику; науково-дослідні консорціуми, що являють собою тимчасові статутні об'єднання венчурних підприємств та інших суб'єктів господарювання [4]

Венчурне фінансування в перспективі є одним з основних напрямів підтримки інноваційного розвитку. Уряду необхідно стимулювати об'єднання коштів зацікавлених інвесторів: створювати регіональні венчурні фонди для підтримки нововведень. У світі такі фонди надзвичайно поширені. Підприємства зацікавлені в інвестуванні коштів в ці фонди, оскільки частина прибутку, що спрямована на розв'язання інноваційних проблем, звільняється від оподаткування. Такі регіональні венчурні фонди інноваційного розвитку в Україні повинні охоплювати всі основні науково-технічні проблеми.

Очевидним є факт необхідності підтримки інноваційних компаній саме на початкових стадіях їх розвитку, так як залучення венчурного капіталу на початкових стадіях реалізації інноваційного проекту ризиковане, проте вкрай необхідне для втілення новаторських ідей. Тому наразі державна підтримка венчурного бізнесу є особливо актуальною. Окрім створення регіональних венчурних фондів дієвим є світовий досвід створення механізму державної участі в гарантуванні інвестицій в найбільш перспективні інноваційні проекти венчурних фондів та державної страхової компанії щодо страхування гарантій кредитів, які надаються ринковими фінансово-кредитними установами

середньому та малому підприємництву під реалізацію інноваційних проектів.

#### **Інформаційні джерела:**

1. Клименко В. В. Венчурне фінансування інноваційного розвитку: світовий досвід і Україна. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ*. 2010. № 1. С. 35–42.

2. Фоміних В. І., Махова Н. І., Самохліб О. І. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 1089–1092.

3. Третьякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Венчурне фінансування як ефективний інструмент інноваційного розвитку країни. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17-18. С. 18–23.

4. Орлова-Курилова О. В. Сучасні тенденції інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 4, Т. 1. С. 75–79.

УДК 338:330.341.4:336.71

**Н. М. Руцишин**, канд. екон. наук, доц. (*ЛТЕУ, Львів*)

### **СТРУКТУРНІ РЕФОРМИ ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ З ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Структурні реформи є базисом, основою формування передумов для сталого і збалансованого розвитку національного господарства. Без структурних змін, трансформацій та реформ об'єктивно неможливе формування конкурентоспроможної економіки та забезпечення високого рівня якості життя. Закономірно, що структурні реформи процес не статичний, а динамічний. На першому етапі держава має активізувати структурні зміни у важливих макроекономічних характеристиках – індикаторах розвитку національної економіки (виробництво і реалізація продукції (послуг) у стратегічних галузях, зайнятість, міграція населення, додана вартість, інноваційно-технологічна активність, інвестиційна привабливість, енерго- та ресурсозбереження, вертикально-горизонтальна інтеграція, ділова активність). Структурні зміни є передумовою структурних зрушень, які проявляються у зростанні суспільної та корпоративної ефективності на всіх рівнях управління (особи, бізнес-процесів, суб'єкта господарювання, території, галузі, сектору економіки, національного господарства), усуненні просторово-територіальних та відтворювальних диспропорцій і дисбалансів,